

Hozzászólás a békeelőkészítő elgondolásokhoz.

A világ minden népét ma az a kérdés foglalkoztatja, hogy Szövetséges Nagyhatalmak vajjon hogyan fogják megvetni az időálló béke alapjait? Azt, az egész emberiség számára olyan jelentős döntést viszont, a békétárgyalások fogják meghozni. Érthető tehát, ha minden nép különösgondot fordít a békeelőkészítő munkára, hogy a Szövetséges Nagyhatalmak által meghatározott és meghatározandó alapelvekből kiindulva - a nemzetközi együttműködés szellemében - a maga sajátos érdekeit biztosíthassa.

Mint minden békekonferencián, úgy ezuttal is a népek tansorban jelentkeznek majd: győzők és legyőzöttek, hiszen egyes népek végsőkig szembenállottak a Szövetséges Nagyhatalmakkal. Éppen ezért a legyőzött államoknak mindent meg kell tenniük és mindent el kell követniük hibáik helyrehozatalára. Módja ennek a fegyverszüneti kötelezettségek teljesítése, bizonyosságul annak, hogy képesek és hajlandók a megkívánt politikai irányelveket be- és külpolitikai vonalon egyaránt valóra váltani.

Nem mindenben osztható azonban az a túlvágyó magyar álláspont, amely szerint a legyőzött nemzetek elégedjenek meg azzal, ha államiségük a legszerényebb keretek között valahogyan megmarad, s egyenesen végzetes lenne, ha ez az álláspont határozná meg a békétárgyalásokon követendő magatartásukat. Arra kell gondolni, hogy egy emberöltő alatt kétszer megismétlődő világháború talán elég jogcím ahhoz, hogy ne kövessék el ismét azokat a jogtalanságokat, amelyek a további egyenetlenségek gyújtópontjai lehetnek. Nem kétséges tehát, hogy csak magasabb szempontok irányíthatják majd a jövő békéjének megalapozását.

Méltóság.

A trianoni Magyarország és az egész dunavölgyi magyarság helyzetét is ebből a szempontból kell megítélni, bár a trianonimagyarság helyzete nem mindenben azonos az utódállamokkével, hiszen az utódállamokban élő magyarság egy emberöltő alatt csak egy egészen rövid, átmeneti ideig volt államkötő tényező, mint ilyen részem vehetett az állami élet irányításában és a magyar társadalom élő szemléletének kialakításában, s így nyilván a felelősség kérdését is más elbírálás alá esztik. Csodálatos azonban, hogy mindezek ellenére egyetemes magyar szempontból súlyosabb következmények terhel és nehezebb sorsot visel, mint a trianoni magyarság.

A mai politikai értékmérővel a trianoni Magyarország terhére írható a második világháborúban való aktív részvétel. Sőt külön tehetetel a második világháborúban való aktív részvétel az ellenforradalom és az ellenforradalomtól megszületett kommunistaellenes és szovjetellenes társadalmi rendszer és közhangulat is. Az előidéző okok között nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy 1918-19-ben a magyar demokráciát erőszakosan megsemmisítették, hogy az ellenforradalmi rendszert idegen fegyveres erő oktroyálta a magyarságra, s hogy végül 1920-ban, talán büntetlenül szűk és fojtó államkeretbe szabták, amelyek belső feszültsége szélsőjobboldali mozgalmakban nyert robbanó kifejezést. A magyar társadalmakat büntető Trianon volt a melegágya a szélsőjobboldali társadalomszemléletnek.

A trianoni helyzet szociális és társadalmi túlfűtöttsége hamarosan tetőpontra hágott, s mivel nem kísérelték meg reformokkal levezetni a feszültséget, az irredentizmus és a revizionizmus útjára terelődött. A jogos területigénylés azonban természetesen e nélkül is fennállott volna. Az utódállamok elnyomó kisebbségi politikája sok támogatást adott ennek az irányzatnak, s vajjon mi lehetett ez, ha nem az

elvessett területeknek a visszacszerzése és a felfogató keret széttörésének vágya? Ennek megvalósulását azonban csak azoktól a hatalmaktól remélhetjük, amelyeket hasonló keretfeszítő vágyak hevitettek. Nem is szólva arról, hogy egy kis nép, akarva, nem akarva, de feltétlenül beleesik egy szomszédos nagyhatalom ideológiai befolyásába. Más volt a helyzete például ebből a szempontból Romániának, amely éppen azokkal a hatalmakkal fordult szembe, amelyeknek Nagyromániáját képezhette.

Sajnos a hivatalos magyar politika úrált nemcsak a trianoni Magyarország fizette meg, hanem az utódállamok magyarsága is.

Is mégis van némi pozitívum: a trianoni Magyarország javára irható az ideiglenes magyar kormány programja, a hadüzenet Németországnak; a készség a németek elleni harcra; a földreform végrehajtása; a háborús bűnösek elítélése; a fegyverszüneti egyezmény végrehajtása; s végül összeinte keresése a szomszédos népekkel való baráti együttélés lehetőségének.

Magyarország a bűnbak szerepében

Románia legalább olyan bűnös csatlósállam, mint Magyarország. A háborúban még aktívabban és még nagyobb erővel vett részt. A Szovjet-Unióval szemben területi igényt támasztott, Transzisztriát bekebelezte és szörnyen kifosztotta; az Antonescu rendszer még hivatalosan szolgálta ki a nemzeti szocializmust, mint Magyarország. A román közölgés egyik időnyesője volt a német háborús erőfeszítéseknek. Tény viszont, hogy két hónappal előbb, nagy sikerrel vált ki a háborúból, s ezzel komoly szolgálatot tett a szövetségesek ügyének; de a román kiugrás sikerénél nem lehet figyelmen kívül hagyni azt, hogy a Magyarországnak konkrét nemzeti célja volt: hazakerülő visszacszerzése. Ez a cél pedig igen-igen alkalmas volt arra, hogy az egész román társadalmat és főleg a román hadsereget egységes és erőteljes ostromra ösztönözze. Talán a magyar társadalom is másképpen reagál a kormányzó október 10.-i szövegére, ha a nemzeti szocialista életelmélettel átítatott magyar hadsereg és a magyar társadalom valójában pozitív, nemzeti, s a tömeg által is érzékelt cél lát maga előtt. A román hadsereg harci lendületének tehát egy vitás - magyar fenntarthatóság alatt álló terület - megszerzésének hő vágya adta meg.

Csehszlovákia, mint az első háború után is, csak formális értelemben tekinthető győztesnek. Bence lemondása után Csehszlovákia végig kiszolgálta a nemzeti szocializmust és érdekeit a lidicei tömegmészárlás és a német elnyomás nagyon passzív természetűek. Ipari és gazdasági életében azonban nyújtott olyan segítséget a hitleri Németországnak, mint más államok rendelkezése.

Is a ma leghangosabb Szlovákia a nemzeti szocializmus leghűségesebb csatlósai volt. Ma pedig a győztes oldalon hivalkodik és túlságosan sovinszta politikát űz.

Egyedül Jugoszláviával szemben vagyunk igazán vesztesek. Jugoszlávia a szövetségesek oldalán harcolta végig a háborút, s a magyar rendszer is nagy hibákat követett el ellene. Ausztria csatlakozását a nemzet birodalomhoz népszavazás döntötte el, az osztrák nép is résztvett a szövetséges hatalmak elleni háborúban. Is mégis milyen önérvényesen viselkedik az osztrák nép!

Magyarország

Ugyanakkor mit látunk mi? Magyarország önszántából ját-
sza a bünbák szerepét, minden bünt magára vállal és senkivel sem
akar osztani a felelősséget. Szomszédai örömmel látják ebben a
szerepben és még jobban belelovalják. Mintha a második világhábo-
ru kioltotta volna emberi önértéket. A teljes lemondás szelleme
vált rajta urává. Mintha a magyar nemzetnek a gerince is kettétört
volna, pedig most a jövőt, hozzá emberi, jobb magyar jövődöt kell
megteremtetni, emelt fővel, egyenes gerinccel.

Tévedés ne essék: nem a Szövetséges Nagyhatalmak iránti
magatartásról van szó. Inkább amelynek útjait a realitás, a politikai
józanág, a Szövetséges Nagyhatalmakkal való őszinte együttműködés
és a fegyverszüneti egyezmény maradéktalan végrehajtása kell jelent-
se, hanem arról a belső, lelki magatartásról, amely ma, nemzeti ön-
tudat nélkül, elesetten és riadva szemléli mindazt, ami körülötte
körténik, mely a lemondás szellemét nyomja rá életek legfőbb meg-
nyilvánulására, s így természetesen arra a magatartásra is ~~xxx~~
amelyet a magyarság a sorsát eldöntő nagy pillanatban, a béketár-
gyaláson képviselne.

hetsége-e
Trianon?

Tudatában kell lennünk annak, hogy új Trianon - különö-
sen Románia felé - majdnem lehetetlen, hiszen a második világhábo-
rut mégsem azért vívták, hogy helyreállítsa a Saint-Germain-i, a
Neuilly - i és a Trianon-i szerződések statusquoját, azt a büns
statusquot, amelyet a Szövetséges-Unio sohasem ismert el, ~~xxx~~ s amely-
nek tarthatatlanságát az angolszász hatalmak is elismerték, jóval a
második világháboru előtt. A trianoni statusquo, különösen ~~x~~Románia
felé csak abban az esetben állhatna ismét helyre, ha Magyarország ebb-
be a statusquoba belenyugszik, ~~xxxxxxx~~ ha az erdélyi magyarság sérelmeit nem veszi
tudomásul, egyszóval, ha a magyarság a bünbűn és az önmarcangolás
pozícióban minden büntetést elvethet és ~~x~~ bünbűnek tekintti jogai
követelését.

A béketárgyaláson talán majd azt is mérlegelni fogják,
hogy a Dunamedence egyes államaiban a demokrácia nevében megvívott
nagy háboru nem a békét és a szabadságot hozta magával, hanem a so-
vinizmusnak olykor mindenon túlcsapó áradatát, mely ha szabadon to-
vább tombolhat, előbb-utóbb ugyanazt a nemzetiségi problémákat és
ugyanazt a tertőző tájtéket lövelné szét, mint a második világhábo-
ru előtt. Hiszen a határok ma ~~keresebbek~~, mint valaha, és a nemzeti-
iségi kérdés megoldását még a Vörös ~~adsereg~~ jelentetében is el tud-
ják odázni, bár soha különb alkalom, mint a mai ~~xxxx~~ nem volt ar-
ra, hogy a Lenin-Sztalin-i nemzetiségi elvek érvényesüljenek.

A kérdés megítélésénél nem szabad, de talán nem is lo-
het rigyelman kívül hagyni azt, ha ~~kküx~~ különbséget, ami egyik-másik
szomszédunk hivatalos kormány-megnyilatkozása és a sovinizmusban iz-
zó ~~xxxxszédunk~~ társadalmunk magartása között ~~lennáll~~. Ezt a sovén
tömeget - nevezzük reakciónak, vagy bármi másnak - még a Vörös Had-
sereg jelenlétében is alig lehet megfékezni, mi várhat a magyarságra,
ha az orosz jelenlét ~~féke~~ nincs többé? A béke tehát nem csak a
határkérdést, hanem a kisebbségi kérdést is meg kell oldja, és pedig
egészen más elvi és módszertani alapon, mint anogyan az, az első
világháboru után történt, mert ha maradnak valahol kisebbségek, vé-
delmükre olyan hatályos és azonnal cselekvő rendszeret kell kiállí-
tani a nemzetközi biztosítékoknak, amivel a kisebbségi szerződések
mult rendszere nem dicsekedhetett.

1945
MAY 15

Magyarországnak nemcsak a trianoni társadalom érdekeit kell képviselnie, hogy a trianoniák keretét lehetőleg megvédje, ellenkezőleg minden erejét és képességét arra kell összpontosítani, hogy a méltányosság elve alapján az egész magyarság érdekeit védje és képviselje. Sajnos a magyar társadalom vezető rétegeit ma az az óriási nézet tartja megszállva, hogy elnyomott magyar kisebbségek nincsenek és pólitikai bűn számba megy, ha ilyen kérdéseket fezegetnek.

Mindén esetre a mélyponton kell lennie a nemzeti öntudatnak, el kellett sorvadnia a nemzeti önfenntartás ösztönének, ha seekben a sorsdöntő kérdésekben nem merünk álláspontot foglalni, mind a környező államok a legaktívabb módon készülnek a béketárgyalásokra, Magyarországon úgy idegenkednek egy gerinces és módszeres magyar akciótól, mintha maga volna a megtestesült reakció. Történik ez ugyanakkor, amikor jól tudjuk, hogy nincs idő és amikor szex minden késedelem a sorsdöntő pillanabban való felkészületlenségünkbe fokozhatója.

előké-
ő munka
alap-
sei.

Mulbatatlansul szükséges tehát a békeelőkészítő munka elővi kéréseinek tisztázása és akciótérületének, azaz akcióirányának meghatározása. A békeelőkészítő munka célját a területi kérdés, a kisebbségi probléma megoldása és Magyarország, a magyar ságnak a világbéke szervezetében elfoglalandó helye kell képezze.

Területi és nemzetiségi kérdés ideális megoldása kétségtelenül a nagy egység lenne, melynek példáját egyfelől az Amerikai Egyesült Államok, másfelől pedig a Szovjet Unió népeinek a szövetsége szolgáltatva. Ennek elvi lehetősége a dunavölgyi népek ~~között~~ között sincsen kizárva, Sajnos tudjuk, hogy a kölcsönös bizalmatlanság ebben a légkörében, mely a nagy és kis népek között fennáll, erre az ideális megoldásra még ~~sem~~ sem megvárhatunk jó ideig nem gondolhatunk. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy az ideális megoldások t szem elől kell tévesztenünk. A békeelőkészítő munkának tehát ki kell terjednie minden elképzelhető megoldásra, az ideálisakra éppen úgy, mint a valószínűbbekre. Ezek a következők:

1. ~~Magyarországi~~ Szövetségiállam az Egyesült Államok, a Szovjet Unió, vagy Svájc mintájára.
2. Államszövetség a Brit Birodalom mintájára
3. Szuverén nemzeti államok létesítése, mely k mind, vagy különböző kombinációkban vámszövetségekre lépnek egymással (pl. magyar-román vámunio.://)
4. ~~Magyarországi~~ is egészen szuverén nemzeti államok létesítése.

Más kérdés, hogy az egyes nemzeti államok kialakításánál milyen megoldások lehetségesek. E tekintetben a következő megoldási lehetőségekkel kell számolni:

1. A közép-dunamedence területének ideális elosztása a versengő ~~magyarországi~~ magyarországi népek etnikai számaránya szerint.
 2. Határsávok visszaitélése Magyarországnak.
 3. A trianoni statusquo területi rendelkezéseinek helyreállítása.
 4. A trianoni statusquo területi rendelkezéseinek hátrányokra történő megváltoztatása.
- A módszerek tekintetében számolnunk kell:
1. A népszavazás
 2. A kisebbségi jogvédelem hatásos új rendszerének
 3. A népcsfének
 4. Az egyoldalu kitelepítésnek lehetőségével.

Tisztáznunk kell végre, hogy Magyarország ebben a sarkalatos vonatkozásban milyen megoldási lehetőségek és módszerek mellett foglal állást, mert amíg ezt nem teszi, nem léphet a béketárgyalások előkészítésének technikai útjára.

Ugyanis a békeelőkészítés technikai funkciói csak abban az esetben tölthetik be valódi szerepüket, ha egy jól meghatározott cél szolgálatában állnak.

Álláspontunknak nyilván taktikai célokat is kell szolgálnia, vagyis az optimalizálás igényét kell támasztani, hogy legyen miből alkudni. Végső fokon ezt követi minden állam. Románia példája, mely az egyik propaganda térképen Debrecen és Békéscsabát is meg kívánja szerezni, a szlovák hangok, melyek a sztrájt magukénak tekintik, az enes kitelepítési politikája, mely tart a béketárgyalásoktól és annak időpontjáig kész helyzetet akar teremteni azért, hogy ne legyen vitás terület azaz magyar nemzetiség a trianoni Csehszlovákia területén, vagy Jugoszlávia, mely Triestet magáénak követeli.

A békeelőkészítő munkával párhuzamosan kell folyni a külföldi propagandának is, mely már most beejthatná a világ köztudatába azt, hogy Magyarországgal 1920.-ban ustizmord történt, a magyarság egyharmada országhatáron kívül él és arra venné mindazokat a kérdéseket, amelyeket a magyar békeelőkészítő munka kezébe adhatunk, amelyek világpolitikai szempontjai kívánatosakká tesznek.

lé-
in-
er-
kör

Bizonyos, hogy a békeelőkészítő munka legnagyobb problémája az erdélyi kérdés, már csak azért is, mert itt reményünk lehet a statusquotól eltérő rendezésre. Hogy Magyarország ebben a kérdésben bármilyen eredményt el tudjon érni, a maximális igényeket kell bejelenteni. Tisztában kell lenni azzal, hogyha más szomszédos államok nem emnek a fasizmus buréba azzal, hogy példátlan területi igényekkel jelentkeznek, úgy mi sem tekintünk magunkat reakciósnak azért, ha a magyarság életjogait biztosítani akarjuk

Gondoljunk arra, hogy a Kárpátokon túli Moldvában 100.000 csángó él, hogy Erdélyben és a magyarság legtisztább és legkompaktabb tömege: a székelység, mely, hogyannyire nem tud és kívén idegen uralom alatt élni és amelyiket nem tud megvesztegetni semmilyen hangzatos bukaresti jelszó, azt mi sem jellemző-jobban, minthogy nemrégiben Csikszereván székely kongresszust akartak összehívni, hogy kimondja a székely köztársaság megalakítását, és a Szovjet-Unióhoz való csatlakozását. A székelység nevében itt tehát nem mondhat le senki és nem tehet olyan politikai megnyilatkozást, amelyre nem hivatott. A székelység és az erdélyi magyarság óriási nagy tömege tudja ezt, amit az anyaországban sajnos csak kevesen sejtene, hogy a Groza-féle megbékítő politika öszinte, de erőtlenséget, amely a román nép tömegeire nincs kellő hatással és még kevésbé kötelezi azokat az erős politikai meggyőződések és társadalmi tényezők, melyek a Groza-féle hang kíséreltet mögött órájukra várnak. A román társadalom viszont a Groza magatartásában a román békeelőkészítő propagandát látja, mely alkalmas arra, hogy leszerelje még a hivatalos Magyarországot is, a külföldöt pedig meggyőzze arról, hogy ománia az emberi szabadságjogokat érvényesíti a kisebbségi kérdésben. Azerdélyi magyarság helyzete már a jelenlegi rendszerben sem kívánatos, mert a magyar-román kiengesztelődés ünnepi szavai miatt az egyik jegyfeszítő rendelkezés a másik után lát napvilágot. A hang Jákob szelid hangja, de a kéz, az erdélyi magyarságra nehezedő kéz szösz, nehéz keze.

tervezet az erdélyi kérdés feldolgozására.

Az erdélyi kérdés megoldásánál a következő lehetőségekkel kell számolni:

1. Erdély önállósága, szabad kapukkal nyugat és kelet felé, nemzetközi garancia mellett
2. Erdély egy bizonyos részének Románia, másik részének Magyarországhoz való csatolása, áttelepítéssel.
3. Erdély egy részének Magyarországhoz való tartozása legelőlegebb körü autonómiájának biztosítása mellett.
4. Erdély Romániához való tartozása, a teljes nemzeti-ségi autonómia biztosításával, olyan nemzetközi garanciával, amely Magyarországnak is biztosítaná a helyi ellenőrzés, azaz beleszólás jogát.
5. Erdély, helyesebben az erdélyi magyarság helyzete magyar-román vámunió esetén.

Az erdélyi kérdéssel való mélyreható foglalkozás számos feladatot ró a magyar kormányzatra. Így köztük a legszorosabb kapcsolatok kiépítése az ottéló magyarsággal, helyzetük állandó szem előtt tartása és érdekeinek nemzetközi fórumokon történő védelme. Hiszen a magyar életközösséget örök, megbonthatatlan egység a magyar állam kötelessége, hogy az idegen fennhatóság alatt élő magyarságot támogassa és védje. A magyarság védelmét szolgálná közvetve, vagy közvetlenül.

1. olyan nemzetiségű törvény megalkotása és végrehajtása, mely a külföld előtt dokumentálná, hogy a magyarság többé nem nemzetiségi elnyomó, s mintegy izelítőt adna abból a maga részéről. s hogyan képzei el a kisebbségi kérdés rendezését.

2. Bizonyítani, hogy a Páris környéki szerződések kisebbségi garanciái egyszeri papirformák voltak. Mörleget állítani: milyen nemzetközi kötelezettséget vállaltak az utódállamok és hogyan állt ezzel szemben a magyarság.

Az utódállamok közül Románia és Csehszlovákia már az azon fíradnak, hogy bebizonyítsák, milyen mesés helyzete volt 1940.-ig a nemzetiségeknek, Ezt egyszerűen tudomásul veszi a magyarság? Ha az utódállamok vállalják, fedezik és nemzetközi forumok előtt igazolják kívánják az elmúlt 22. esztendőt, vajjon a magyarságnak nem kötelessége-e hasonlóképpen tisztázni magát az elhangzott vádak alól?

A béketárgyalások előkészítésének erdélyi vonatkozásaiba vágnak:

1. Fehér könyv kiadása a bécsi döntésről, hogy nem Magyarország kérte, hanem a tengelyhatalmak kényszerítették rá. Másfelől pedig, hogy Teleki Pál, 1940 nyarán Moszkva biztatására mozgósított Románia ellen.

2. Az önálló Erdélyről, mint önálló állam lehetőségéről. Földrajzi és gazdasági szempontól életképes alakulat lehetne.

3. Bebizonyítása annak állásában, hogy Magyarországnak erdélyi vonatkozásban jogos követeléselei vannak.

4. Autonóm Erdély lehetősége a román állam fennhatósága alatt.

5. A nemzetiségi autonómia.

6. Bebizonyítani, hogy Északerdély népei mennyire regtálalták a komoly, békés együttélés módját, míg Észak-Erdély különálló rész volt, mennyire megváltozott a helyzet, Északerdélynek Romániához történt bekapcsolás után. Az elmélet és gyakorlat párhuzama.

7. Megoldási lehetőségek Erdély megoszlásának esetére: az ezzel kapcsolatosan esetleg bekövetkező áttelepítésre, mert nem vitás, hogy függetlenül az áttelepítés nemzetközi rendezésétől, - amennyiben egész Erdély Romániához tartozna, vagy annak akár csak jórésze is - olyan tömeges magyar kivándorlás indulna meg, amire eddig még nem volt példa-

8. Bebizonyítani, hogy az erdélyi magyarság világszemlélete és politikai nézete nem volt azonos azzal a szellemmel, mely Ma-

tettel az erdélyi ellenállási mozgalomra, mely a magyar ~~gy~~ fegyverszüneti lépést kikégyyszerítette.

Hogy az utódállamokbeli magyarság helyzete és magatartása mennyire más, elbirálás alá esik, azt néhány tárgyi tény szemlélteti leginkább: az erdélyi magyarság például nem volt részese az ellenforradalmi megmozdulásnak; az ellenforradalmi szemlélet nem ereszthetett mélyebb gyökereket; a legsúlyosabb kisebbségi elnyomatásban szendedett 22 évig és az 1940-44 közötti időben is megőrizte különállóságát. Hiszen minden törekvése arra irányult, hogy megvédje életének sajátos formáit: politikai, gazdasági, művelődési jellegzetességeit. Társadalomszemléletét nem hatotta át a nemzeti szocializmus. A hatalommal csak oly mértékben kollaborált, amennyiben az élet erre rákényszerítette. Ugyanakkor Erdély magyarságáé, - minden társadalmi és politikai irányzatáé a kommunistáktól az egyházakig az érdek, hogy Magyarország utolsóinak bár, de rákényszerült a fegyverszüneti lépésre, amely az egész magyarság számára az elesettség legtragikusabb pillanatában a Szövetséges Nagyhatalmak oldalára állította és lehetővé tette, hogy a trianoni határok keretein belül ugyan, de a magyarság újból ráléphessen a független állami élet útjára.

Felelősség.

Utalmunk kell arra a hallatlan történelmi felelősségre, mely a békeszerződést előkészítő és a békeszerződést aláíró kormányvállalra nehezedik. Ez a békeszerződés valószínűleg igen hosszú időre meg fogja határozni Magyarországot és a magyar nép jogi helyzetét s ha nem tesszük meg mindent, hogy az elérhető optimális eredményt vívjuk ki, a történelem lesújtó ítéletet fog mondani, hamarabb, mint várná. Hogy azonban nemestünk ügyét e nagy történelmi pillanatban kálloképp szolgálhassunk vissza kell szereznünk magyar önézetünket, újra gerincet kell magunknak növesztenünk. Ami történt, azért nem egyedül mi vagyunk felelősek! Ha magyarságnak az elmúlt 25 évért kell bűnhődnie, úgy tudni kell azt is, hogy az előző rendszert az európai ellenforradalom fegyveres koalíciója hozta létre. Trianonnal pedig az első világháboruban való részvétel mellett a Magyar Tanácsköztársaság kísérletét is büntették. A magyar demokráciának mind ezért méltányos jóvátétel jár és nem vállalhatja egymaga az ódiomot azért a politikáért, amelyben a külső erők döntő módon érvényesültek.

Mindezekből következik, hogy az egész kérdéssel való foglalkozást szélesebb alapokra kell helyezni; a békeelőkészítő munkaközösségbe minden szellemi erőt be kell vonni, a nemzetiségi kérdéssel pedig éppen a békeelőkészítés szempontjából is intézményesen kell foglalkozni. Meg kell szervezni a külföldi propaganda központokat és a legnagyobb magyar ügyért mindenáldozatot meg kell hozni.

"rólunk, nélkülünk"

Mivel a béketárgyalásnak nemcsak a trianoni, hanem az egész dunavölgyi magyarság sorsáról, a jövő helyzetéről fognak dönteni, má sem ~~van~~ annál, hogy a békeelőkészítő munkába, a békedelegációba és a külképviseletekbe be kell vonni az utódállamok, azaz az erdélyi magyarság ügyének az erdélyi szakértőit is, mert Erdély magyarságának következetes álláspontja, hogy "rólunk, -nélkülünk" ne döntenek.

Budapest, 1945. augusztus 1.

